

beseffend dat als zijn opinie aan buitenstaanders bekend raakte, zulks het moreel niet alleen van de troepen maar ook van de burgerij zou ondermijnen. Ook op de Britse en Amerikaanse officieren met wie hij in '40 en '41 in contact kwam, maakte hij, al liet zijn Engels te wensen over, een bij uitstek capabele indruk. Zij zagen in hem een legeraanvoerder die onder alle omstandigheden het hoofd koel zou houden, ook als hij persoonlijk leiding zou moeten geven aan operaties tegen het oppermachtige Japan.

Het mocht niet zo zijn. Op 13 oktober '41 stortte het legervliegtuig waarmee Berenschot na een bespreking met de opperbevelhebber van de *Royal Air Force* in het Verre Oosten¹ uit Batavia naar Bandoeng terugkeerde, in een stads-*kampong* van Batavia neer; alle inzittenden, onder wie twee Nederlandse officieren en een officier van de Britse *Intelligence*, alsook een aantal *kampong*-bewoners kwamen om het leven.

Berenschots dood werd als een zware slag beschouwd, vooral ook door van Starckenborgh. Deze diende nu aan Londen te berichten wie zijns inziens Berenschot het best kon opvolgen. Eén generaal van het Knil was langer in dienst dan Berenschots chef-staf, ter Poorten – die generaal was evenwel in '39 al gepasseerd toen Berenschot tot legercommandant was benoemd, en van Starckenborgh was van mening dat ter Poorten de enige was die voor de opvolging van Berenschot in aanmerking kwam. 'Betrokkene', seinde hij op 20 oktober naar Londen,

'is door zijn huidige functie geheel ingewerkt in de vraagstukken van legeruitbreiding en centrale leiding. In jongere generaals zie ik geen eigenschappen die het voorbijgaan van ter Poorten zouden kunnen motiveren. Ter Poorten bezit grote vakbekwaamheid, een scherpe en snelwerkende intelligentie, voortvarendheid, originaliteit, vindingrijkheid en initiatief. Ik moet hier echter aan toevoegen dat ik vrees dat ter Poorten in aanraking met burgerdiensten en voor wat betreft het aanvoelen van belangen buiten het zuiver militaire terrein, de waardevolle eigenschappen van Berenschot mist. Ter Poorten is meer eenzijdig militair van aard, scherp in zijn uitlatingen en minder fijn besnaard. Ik meen echter dat dit laatste moet worden aanvaard aangezien, alles bijeengenomen, ter Poorten de beste keuze vertegenwoordigt. Tenslotte hoop ik door oplettendheid mijnerzijds de consequenties van zijn minder prettige hoedanigheden af te kunnen zwakken.'²

Inderdaad, Hein ter Poorten had in zijn carrière zijn door van Starckenborgh genoemde, goede eigenschappen ten volle getoond. Zoals wij

¹ Deze was op de terugreis uit Australië naar Singapore. ² Telegram, 20 okt. 1941, van van Starckenborgh aan de regering (IC, 10 115).